

De downies

Zou de succesreeks 'Down the road' op TV 1 ertoe bijgedragen hebben dat kinderen en volwassenen met het syndroom van Down zich beter in hun vel voelen? En dat hun ouders, zussen, broers op meer begrip en sympathie kunnen rekenen? Ik hoorde dat de jongeren in die reeks zichzelf met een zekere trots 'Downies' noemden, wat heel wat vlotter overkomt dan het lange 'mensen met het syndroom van Down' of het hard klinkende 'mongolen'? Terwijl Downies? Ze hebben echt wel hun geuzennaam gevonden.

Enkele jaren geleden, op bezoek bij een vriendin, vernam ik dat Toon, een van haar kleinkinderen, een baby met Down, bij haar boven lag te slapen. Toen Anette, zijn mama, hem kwam halen, ging het gesprek al gauw over de kleine jongen. Dat hij veel meer zorg nodig had dan een gewoon kind, maar ook hoe lief en grappig hij kon zijn. Onlangs was het Anette echter opgevallen dat haar oudste dochtertje geen vriendinnetjes meer mee naar huis bracht. 'Toen ik er haar voorzichtig naar vroeg, kwam het eruit: een paar klasgenootjes die op bezoek waren geweest, hadden zich op school spottend over Toon uitgelaten: ze staken hun tong uit, trokken spleetogen... je weet wel.' Anette had het er met de juf van haar dochter over gehad en afgesproken dat zij binnenkort voor de klas over kinderen met Down zou komen vertellen. 'Ik heb er al met andere ouders over gesproken die ook verhalen bleken te hebben over uitlachen en scheldwoorden... Maar sommigen hadden ondervonden dat je daar verandering kan in brengen als je de kinderen goed informeert: welke problemen maar ook mogelijkheden zo'n kind heeft. En ja, dat het er anders uitziet, raar praat en soms zomaar zijn tong uitsteekt. Maar het is in de eerste plaats een kind dat lief en stout kan zijn zoals ieder kind. We vertellen dat ze zich tegenover zo'n meisje of jongen niet speciaal hoeven te gedragen. Doe gewoon. Je moet niet alles van ze te verdragen, probeer ook niet alles in hun plaats te doen. Geef ze de kans om zoveel mogelijk een kind te zijn zoals jij.'

Oma is inmiddels de kamer in gekomen met Toon op de arm. Een rossig blond jongetje. Wangen helrood, ogen en haren vochtig van de slaap, zwaar doorhangende luiers. Hij veert op wanneer hij zijn mama ziet. Grote glimlach in een krans van sprankelend speeksel. Oma zet hem op schoot bij haar dochter. Die hem knuffelt en dan speels met haar handen draait terwijl ze zingt: 'Handjes draaien, koekebakkevlaaien'. Toon bootst haar kraaiend na. Hij hoort ons lachen en begint enthousiast te timmeren op het gezicht van zijn mama, die hem mopperend afweert.

Toon. Inmiddels een jaar of vijf. Lief en stout. Vertederend en zenuwslopend. Vandaag gewoon een Downie? Zoals die jonge vrouwen en mannen in 'Down the road', die eerlijk en zonder schroom zichzelf waren: de ene soms goed boos op de andere, af en toe met baalmomenten, luid enthousiast over hun vaak spectaculaire belevenissen, altijd meelevend met elkaars blijdschap en verdriet. Sommigen

werden verliefd en dat leverde tedere beelden op. Voor mij was vooral die aangrijpende openheid een revelatie.

Maar vergeten we niet dat lang niet al wie aan Down lijdt, zo flink en gezond in het leven staat als de uitverkoren jongeren van de reeks. Die daar bovenop niet alleen uitzonderlijke reizen aangeboden kregen maar ook veel sympathie en aandacht via een medium dat zowat heel Vlaanderen bereikt. Wat hun uiteraard gegund is.

Voor wie de reeks miste of wil herbekijken: tot 26 januari zijn op 'VRTnu' alle afleveringen van, 'Down the snow' te zien, evenals een compilatie van de eerste tot en met de (voorlopig?) laatste reeks.

T.S.